

NIEPEŁNOSPRAWNI

TU *i* TERAZ

BIULETYN INFORMACYJNY

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

GRUDZIEŃ

4/33/2009

W NUMERZE:

O nas w kraju i na świecie
strona **2**

Wierzymy, że i nad nami
zaświeci słońce strona **4**

ONZ o seniorach strona **6**

Polskie technologie
informatyczne dla niewidomych
strona **8**

W cieniu ratusza strona **11**

Połączyła Ich miłość i choroba
strona **12**

Jedni pomagają,
drudzy prowokują strona **14**

Inicjatywa Środkowoeuropejska
jest faktem.
Reportaż z Cieszyna strona **15**

Nowinki medyczne strona **16**

W świecie paragrafów
strona **18**

Życ twórczo – na przekór...
strona **23**

Lipa rozkwita nawet zimą
strona **24**

OD REDAKCJI

Drodzy Czytelnicy!

Zamieszczone niżej, skromne życzenia płyną do Was prosto z Naszego serca. Dziękujemy Wam, że byliście z nami przez ten mijający rok. To Wy tworzyacie Naszą wspólną gazetę, a my robimy ją dla WAS. To Wasze problemy i smutki opisujemy, a wszystko to po to, aby dać innym świadectwo cierpienia, ale i radości osób niepełnosprawnych. Przyjmijcie te ciepłe życzenia!

Wesołych Świąt i błogosławieństwa na Nowy 2010 Rok.

Gwiazdka Betlejemska

na niebie już świeci,

Daje znać ludzkości,

że czas szybko leci.

Znów mamy Święta i Bożą Dziecinę,

Która zmaże z człowieka każdą jego winę.

Dlatego życzymy szczęścia i miłości,

Niech boski spokój w sercach Waszych gości,

A Nowy Rok przyniesie dary,

Lepsze niż obecny, nazywany Starym!

Przeczytaj i przekazuj innym

PARK ORIENTACJI PRZESTRZENNEJ

W Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Dzieci Niewidomych w Owińskach koło Poznania powstaje jedyny w Europie park orientacji przestrzennej, gdzie niewidome dzieci będą uczyły się samodzielnego poruszania w terenie. Zajmie powierzchnię ok. 2 ha na terenie ogrodu przylegającego do zabytkowego, barokowego zespołu budynków pocysterskich, w których mieści się ośrodek. Koszt inwestycji wyniesie około 5 mln zł.

W parku znajdą się symulacje różnych zdarzeń i sytuacji. Trzeba będzie przykładowo poruszać się po różnych nawierzchniach, pokonywać krawężniki, przewidziano grotty ciszy, kaskady, molo, plac zabaw i rozmaite przyrządy do ćwiczeń. Część uliczek zostanie podświetlona. Tworzona jest biblioteka dźwięków – sygnalizacja świetlna, autobus jadący w deszczu i w pogodny dzień, itp.

Park ma zacząć działać za 3 lata.

NASI PRZODKOWIE OPIEKOWALI SIĘ CHORYMI

Naukowcy odnaleźli na stanowisku paleontologicznym Sima de los Huesos w Hiszpanii czaszkę dziecka z bardzo rzadką wadą wrodzoną charakteryzującą się spłaszczeniem głowy z tyłu i wybrzuszeniem za uchem u góry. Pochodzi sprzed 530 tys. lat.

Jest to najstarszy dowód w ludzkiej ewolucji na wystąpienie tej patologii. Oznacza jednocześnie, że ówczesni ludzie nie eliminowali chorych, jak powszechnie się uważa, ale musieli opiekować się nimi. Dziecko zaś takie zapewne wymagało dodatkowej opieki w porównaniu ze zdrowymi rówieśnikami.

WIDZIEĆ Z POMOCĄ JĘZYKA

Naukowcy amerykańscy opracowali rewolucyjną technologię umożliwiającą częściowe przywrócenie niewidomym osobom wzroku za pomocą końcówek nerwowych języka. Teoretyczne jej podstawy powstały jeszcze w latach 60. Polegały na przypuszczeniu, że człowiek widzi nie oczami, lecz mózgiem. Wzrok służy tylko jako „dostawca” zewnętrznych sygnałów świetlnych.

Przyrząd stworzony w USA to okulary, które wyławiają światło i przekazują informacje do specjalnego miniaturowego urządzenia. Przekształca ono fale świetlne w sygnały elektryczne, które cienkim kablem przepływają do języka. Został on wybrany jako kanał do przekazywania sygnałów do mózgu, gdyż jego zakończenia nerwowe są bardzo czułe i mogą przekazywać dużą ilość informacji. Tym samym język częściowo zastępuje 2 miliony nerwów wzrokowych, prowadzących z gałki ocznej człowieka do mózgu.

W trakcie przeprowadzonych testów niewidomi mogli zobaczyć drzwi, przyciski w windzie do wjazdu na potrzebne piętro, a nawet litery. Na to, aby człowiek mógł nauczyć się widzieć za pomocą języka potrzeba około tygodnia.

OPERA DLA NIEDOSŁYSZĄCYCH

W Operze i Filharmonii Podlaskiej w Białymstoku zainstalowano specjalne słuchawki, które pozwalają 36 niedosłyszącym na uczestniczenie w koncertach. Mogą być wykorzystywane zarówno przez osoby posiadające aparaty słuchowe, jak i w pełni słyszące do tłumaczeń symultanicznych. Posłużą też niewidomym i niedowidzącym w czasie projekcji filmów z audiodeskrypcją, czyli lektorskim opisem tego, co dzieje się na ekranie.

Docelowo Filharmonia chce zainstalować w swoich salach koncertowych sto takich słuchawek i nadajników.

Opracował gel

NIEPEŁNOSPRAWNI

TU i TERAZ

BIULETYN INFORMACYJNY

TRIANON
POLSKA

DOFINANSOWANY ZE ŚRODKÓW PFRON

egzemplarz bezpłatny

Wydawca: Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych

Partner: Stowarzyszenie „Działajmy Razem” – TRIANON PL w Cieszyńcu

Redaktor naczelna: Justyna Bytnar, stale współpracują Andrzej Grzelak, Romuald Witczak, Krystyna Susabowska, Ryszard Chromik.

Koordinator Projektu: Krystyna Ogrodnik-Turakiewicz.

Adres wydawcy i redakcji: ul. Grabowskiego 7, 58-500 Jelenia Góra, tel.: 075 75 242 54, tel./fax 075 75 231 83, biuro@kson.pl • www.kson.pl

Skład i druk: AD REM, 58-500 Jelenia Góra, ul. Okrzei 12

Nakład 3000 egz.

PERŁA ZACHODU wita niepełnosprawnych

13 listopada w Gościńcu „Perła Zachodu” odbyło się spotkanie przedstawicieli władz Powiatu Jeleniogórskiego, Karkonoskiego Parku Narodowego, Lasów Państwowych, Spółki Sudeckie Hotele i Schroniska PTTK oraz Karkonoskiego Sejmiku Osób Niepełnosprawnych poświęcone działaniom zmierzającym do udostępniania osobom niepełnosprawnym kolejnych atrakcyjnych miejsc w Karkonoszach i Kotlinie Jeleniogórskiej.

Głównym celem spotkania było omówienie działań zmierzających do dostosowania obiektów turystycznych przez poszczególne instytucje dla potrzeb osób niepełnosprawnych. I tak: najbliższe zamierzenia jakich podejmie się Karkonoski Park Narodowy, to wykonanie platformy widokowej od strony Kotła Łomniczki i przygotowanie trasy pieszej do schroniska „Nad Łomniczką”. Realizacja została zaplanowana na rok 2011.

Kolejnym działaniem będzie wybudowanie platformy widokowej przy wodospadzie Kamińczyk. Możliwe jest również przygotowanie ścieżki dla osób niewidomych i niedowidzących prowadzącej do Trzech Jaworów w Jagniątkowie.

Prezes Zarządu Spółki Sudeckie Hotele i Schroniska PTTK zapewnił, że planując remonty administrowanych obiektów

uwzględni potrzeby osób niepełnosprawnych.

Przede wszystkim dotyczy to podjazdów dla wózków oraz dostosowania toalet w obiektach.

Nie należy się spodziewać istotnych zmian w zakresie dostępności bazy noclegowej w obiektach PTTK, ponieważ wiąże się to z koniecznością zainstalowania dźwigów osobowych, co w wielu przypadkach jest niewykonalne technicznie, a także bardzo kosztowne, tym samym może nie mieć uzasadnienia ekonomicznego.

W najbliższym czasie przewidziane są remonty Gościńca „Perła Zachodu” i Schroniska „Szwajcarka”, a na etapie prac projektowych są inne obiekty, w tym schronisko „Strzecha Akademicka”.

Pan Prezes Błaszczyk zaproponował spotkanie przedstawiciela KSON z projektantami, na którym zostaną przedsta-

wione konkretne rozwiązania, aby można było je uwzględnić w opracowywanej dokumentacji technicznej.

Na terenach administrowanych przez Nadleśnictwo „Śnieżka” w Kowarach istnieją trasy, które po niewielkim dostosowaniu i oznakowaniu dojazdów, mogą w zasadzie już zostać otwarte dla osób niepełnosprawnych i starszych. Przykładem może być trasa spacerowa od Przełęczy Karpnickiej na Skalny Most.

W trakcie spotkania poruszono również temat opracowania mapy miejsc dostępnych dla osób niepełnosprawnych. Jest to pomysł, przy realizacji którego będzie możliwość wykorzystania wiedzy fachowej służb Starosty Jeleniogórskiego – o czym zapewnił Przewodniczący Rady Powiatu Jeleniogórskiego.

Spotkanie w Gościńcu „Perła Zachodu” było pierwszym organizowanym w takim składzie, ale również, jak wynika z zapewnień uczestników spotkania, nie ostatnim. Daje nadzieje na współpracę instytucji, które administrują terenami oraz obiektami na obszarze Karkonoszy i Kotliny Jeleniogórskiej, w celu otwierania miejsc do niedawna całkowicie niedostępnych dla osób niepełnosprawnych.

Maria Jeżowska
warsztaty dziennikarskie KSON

Wierzimy, że i nad nami zaświeci słońce

Rok 2009 dobiega końca. Tradycyjnie więc chciałem się podzielić z Czytelnikami refleksjami na temat tego jaki był, jakie przyniósł osiągnięcia, a jakie porażki. Zaczniemy od spraw wydawniczych.

Udało nam się wydać tylko cztery numery **Biuletynu Informacyjnego Niepełnosprawni Tu i Teraz**, przy czym pierwszy ukazał się dopiero we wrześniu. Jak nietrudno się domyśleć przyczyną był brak pieniędzy. Władze Jeleniej Góry nie zechciały dofinansować naszego miesięcznika, choć w minionych latach to czyniły. W tej sytuacji musieliśmy sięgnąć do innych źródeł, a konkretnie do środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Tam zaś obowiązują określone procedury i terminy.

Ze względu na nie wydawaliśmy **TiT** wspólnie ze **Stowarzyszeniem „Działajmy Razem” – TRIANON PL** z Cieszyna, naszym partnerem, z którym w ramach Inicjatywy Środkowo-europejskiej prowadzimy także akcję „Otwieranie gór”. Tematyka pisma, a także jego zasady organizacyjne, nie uległy większym zmianom. Nadal jest ono w znacznym stopniu kolportowane i redagowane przez wolontariuszy, a piszący, w tym niepełnosprawni, wywodzą się częściowo z grona uczestników warsztatów dziennikarskich, prowadzonych przez **KSON** od dwóch lat. Miesięcznik ma nakład 3 000 egzemplarzy, jeden czytają przeciętnie

4 osoby, docieramy więc do około 12 tysięcy czytelników.

Wspomniane warsztaty dziennikarskie dostarczają kadr nie tylko dla **Tu i Teraz**. Biorący w nich udział, pod fachową opieką dziennikarzy **TV DAMI** i **TV ODRA**, przygotowują do końca roku sześć filmów poruszających przede wszystkim potrzebę wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i starszych. Pokazywane są one nie tylko we wspomnianych stacjach, ale i w wielu innych sieciach kablowych w całym kraju.

Przed rokiem rozpoczęło działalność **Radio Internetowe Tu i Teraz**, dofinansowywane także przez **PFRON**. Minusem korzystania z pieniędzy tej instytucji jest konieczność corocznego zgłaszania się do konkursu. Tym razem zabrakło nam jednego punktu i radio musiało zamilknąć. Mamy jednak w pełni wyposażone studio. Zrobimy wszystko, by pozyskać środki finansowe z innych źródeł, aby znowu mogło nadawać. Sądzi mi, że nastąpi to w I kwartale. Mamy nadzieję, iż być może w tym czasie zacznie także ukazywać się nasz miesięcznik. Nadal funkcjonuje, ciesząc się dużym zainteresowaniem, portal internetowy **KSON**.

*

Ogólnie rzecz ujmując rok 2009 musimy uznać jako „chudy”. Po raz pierwszy nie otrzymaliśmy żadnego dofinansowania od władz Jeleniej Góry, nawet na działalność **Telefonicznego Punktu Informacji** dla niepełnosprawnych, z którego usług korzysta miesięcznie do 100 osób. Prowadzimy go jednak nadal. Trzeba pamiętać, że dzwoniący do nas mogą nie tylko uzyskać podstawowe, interesujące ich wiadomości, ale także umówić się na bezpłatne konsultacje ze specjalistami z różnych dziedzin, z których największą popularnością cieszą się porady prawnika.

Planując nasze poczynania nie wyciągamy tylko ręki do Urzędu Miasta czy Starostwa, ale staramy się pozyskać pieniądze z innych źródeł. W ciągu minionych dwóch lat napisaliśmy 14 wniosków do wielu instytucji, z różnym skutkiem. W roku 2008 pozyskaliśmy jednak dzięki temu 300 tysięcy złotych, bieżący rok nie jest jeszcze zbilansowany. Już wiemy, że uzyskamy środki finansowe na część naszych przedsięwzięć w roku przyszłym.

W 2008 roku działała przy Sejmiku **Agencja Zatrudnienia**. Dzięki niej, jako jedna z niewielu organizacji na Dolnym Śląsku, mamy zbilansowane potrzeby w tym zakresie. Zarejestrowaliśmy ponad 90 niepełnosprawnych poszukujących pracy, kilkunastu spośród nich udało się

ją znaleźć. Zainteresowanie jest o wiele większe. Szacujemy, że pilnie potrzeba około 200 etatów.

W dziedzinie zatrudnienia mamy też kilka innych pomysłów. Chcemy zająć się pozyskaniem zainteresowanych telepracą, która w wielu regionach kraju się sprawdziła. Podjęliśmy kroki zmierzające do zarejestrowania spółdzielni socjalnej, która ma się zająć usługami rehabilitacyjnymi w domu chorego. Czekamy na decyzję Prezydenta Jeleniej Góry oraz Wojewody Dolnośląskiego dotyczącą uruchomienia w Sejmiku, **Centrum Integracji Społecznej**, w którym znalazłyby pracę osoby niepełnosprawne i starsze. Planujemy, iż będą to usługi o charakterze budowlano – porządkowym, szycie (mamy maszyny szwalnicze), a także uczenie „nowych inwalidów” jak radzić sobie w codziennym życiu. Urząd Marszałkowski zabezpieczył już pieniądze na trzy pierwsze miesiące działalności, mamy poparcie Starostwa. Jest to kolejna próba stworzenia przy ulicy Grabowskiego miejsc pracy dla niepełnosprawnych. To czy się powiedzie, zależy nie tylko od nas. Liczymy na to, iż wkrótce będą znane dalsze decyzje dotyczące finansowania tych przedsięwzięć.

Chcemy bardziej niż dotychczas angażować się w sprawy ludzi starszych, którzy w coraz większym stopniu ulegają wykluczeniu społecznemu, kulturalnemu, zdrowotnemu, ekonomicznemu. Przykładów jest wiele. Wystarczy przypomnieć, że w bankach można dostać kredyt tylko do określonego wieku. Nawet Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych kieruje przeważnie swoją ofertę do czynnych zawodowo.

Akcja „Otwieranie gór”, o której niejednokrotnie pisaliśmy na łamach Biuletynu, prowadzona jest właśnie z myślą o seniorach i niepełnosprawnych. Wkrótce do ich potrzeb dostosowane zostaną pierwsze schroniska.

Z myślą o nich bierzemy też udział w akcji Fundacji Batorego **„Masz głos, masz wybór”**, bowiem podczas każdej debaty z udziałem przedstawicieli władz istnieje okazja do poruszenia problemów tego środowiska. Zbliżają się wybory samorządowe. W ich trakcie chcemy być jeszcze bardziej aktywni.

*

Formuła Karkonoskiego Sejmiku Osób Niepełnosprawnych jest dość trudna, bo stanowi on związek różnych stowarzyszeń. Te zaś mają swoich liderów realizujących odrębne cele, często ograniczające się do własnego podwórka. Nie zawsze są zainteresowani działaniem na rzecz ogółu. Często rywalizują ze sobą. Tymczasem model europejski tego typu organizacji jest coraz bardziej otwarty na potrzeby jak najszerzego grona odbiorców. Należą do nich także ludzie zdrowi, którzy chcą zrobić coś dla innych. W Polsce zaś, żeby wstąpić do określonego stowarzyszenia trzeba mieć odpowiednią grupę inwalidzką. Dlatego skupiają one zaledwie około 13 procent niepełnosprawnych. My się o nią nie pytamy. Wręcz przeciwnie - nastawiamy się na niezrzeszonych. Stąd przy Sejmiku funkcjonuje Grupa Wsparcia Przyjaciele, Związek Inwalidów Wzroku, Klub Ludzi Ciekawego Życia, Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych Słuchowo. Aby zostać ich członkiem wystarczy być aktywnym.

Aktualnie Sejmik zrzesza 6 organizacji pozarządowych oraz ma 19 członków wspierających. Wśród tych ostatnich są związki czekające na sądową rejestrację. Pozytywnym elementem jest fakt, że wzrasta liczba tych, którzy chcą być z nami, bo zdają sobie sprawę z faktu, że „w jedności siła”. Reaktywują się, stowarzyszenia osób dializowanych, jękających się, cierpiących na schorzenia dermatologiczne, kardiologiczne.

Trzon Sejmiku stanowi grupa około **20 wolontariuszy**, którzy są z nami od początku, nie zabiegając o wynagrodzenie za swoją pracę. **Działają z potrzeby serca, za co Im dziękuję.**

Obecnie sytuacja organizacji pozarządowych nie jest łatwa. Mówi się, iż czekają na nie duże środki unijne. Aby jednak po nie sięgnąć trzeba mieć biuro, a utworzyć go bez pieniędzy nie da rady. W celu zdobycia dotacji należy uczestniczyć w konkursach. Decydujący o ich rozstrzygnięciu czasami działają w myśl przysłowia „łaska pańska na pstrym koniu jedzie”. Wygrywają bardziej ulegli, idący na układy. Bywało już tak, że organizacje pozarządowe uzyskiwały prawo wglądu do protokołów zespołów decydujących o losie niepełnosprawnych – co gwarantują przepisy – po procesie sądowym.

*

Z tego co powyżej napisałem widać, że chmur zebrało się nad nami wiele. Pozostajemy jednak optymistami i wierzymy w to, że wkrótce i nad niepełnosprawnymi również zaświeci słońce.

Stanisław Schubert
Prezes
Karkonoskiego Sejmiku Osób
Niepełnosprawnych

„Dodać życia do lat, które zostały dodane do życia”

ONZ o seniorach

Statystyczna długość życia znacznie się wydłuża. Obecnie na całym świecie seniorzy stanowią ponad 500-milionową grupę. Szacuje się, że ok. roku 2020 liczba ich wzrośnie do miliarda. Są jedną z największych i coraz bardziej liczących się globalnych grup społecznych. Przemianom ulega także wizerunek seniora. Z niedomagającego, żyjącego sprawami dzieci i wnuków, czekającego na śmierć staruszka – w osobę dojrzałą, doświadczoną, która chce jak najdłużej zachować kondycję fizyczną i intelektualną.

Poniżej publikujemy osiemnaście zasad takiego działania na rzecz osób starszych, aby zapewnić im prawo do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym przygotowanych przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych, a zawartych w dokumencie pod nazwą: „Dodać życia do lat, które zostały dodane do życia”. Do ich wdrażania zachęcane są rządy i organizacje pozarządowe w poszczególnych krajach.

Niezależność

1. Osoby starsze powinny mieć dostęp do odpowiednich zasobów żywności i wody, schronienia, odzieży i opieki lekarskiej poprzez zabezpieczenie dochodów, wsparcie ze strony rodziny i społeczności oraz formy samopomocy.
2. Osoby starsze powinny mieć możliwość znalezienia zatrudnienia lub innych form zarobkowania.
3. Osoby starsze powinny mieć możliwość uczestnictwa w decydowaniu o terminie i tempie rezygnacji z pracy.
4. Osoby starsze powinny mieć możliwość korzystania z właściwych programów

edukacyjnych i szkoleniowych.

5. Osoby starsze powinny mieć możliwość życia w warunkach, które zapewniają bezpieczeństwo i które można dostosować do indywidualnych preferencji i zmiennego poziomu psychofizycznej sprawności.
6. Osoby starsze powinny mieć możliwość zamieszkiwania w domu tak długo, jak jest to możliwe.

Uczestnictwo

7. Osoby starsze powinny utrzymywać więzi ze społeczeństwem, brać aktywny udział w formułowaniu i realizacji programów mają-

cych bezpośredni wpływ na ich warunki bytowe, a także powinny dzielić się swoją wiedzą i doświadczeniem z młodszymi pokoleniami.

8. Osoby starsze powinny mieć możliwość poszukiwania i korzystania z form służby na rzecz swoich społeczności oraz możliwość pracy jako wolontariusze na stanowiskach zgodnych z ich zainteresowaniami i możliwościami.
9. Osoby starsze powinny mieć możliwość zakładania ruchów lub stowarzyszeń osób starszych.

Opieka

10. Osobom starszym należy się opieka ze strony rodzin i społeczności oraz ochrona zgodna z systemem kulturowych wartości poszczególnych narodów.
11. Osoby starsze powinny mieć dostęp do opieki medycznej służącej utrzymaniu lub odzyskaniu optymalnego poziomu fizycznej, umysłowej i emocjonalnej aktywności jak również zapobieganiu chorobom lub opóźnianiu ich nadejścia.
12. Osoby starsze powinny mieć dostęp do usług socjalnych i prawnych dla wzmocnienia swojej autonomiczności, ochrony i opieki.

13. Osoby starsze powinny mieć możliwość korzystania z właściwych form opieki instytucjonalnej zapewniającej ochronę, rehabilitację oraz społeczną i umysłową aktywizację w humanitarnym i bezpiecznym środowisku.
14. Osoby starsze powinny mieć możliwość korzystania z praw człowieka i podstawowych swobód w trakcie przebywania w instytucjach zapewniających schronienie, opiekę lub pomoc medyczną, włączając w to peł-

ne poszanowanie ich godności, przekonań, potrzeb i prywatności, a także prawa do decydowania o formie opieki i jakości życia.

Samorealizacja

15. Osoby starsze powinny mieć warunki, by w pełni rozwijać swój potencjał.
16. Osoby starsze powinny mieć dostęp do edukacyjnych, kulturalnych, duchowych i rekreacyjnych zasobów społeczeństw.

Godność

17. Osoby starsze powinny mieć możliwość życia godnego, bezpiecznego i wolnego od wyzysku oraz fizycznej lub umysłowej przemocy.
18. Osoby starsze powinny być traktowane godnie niezależnie od wieku, płci, rasowego lub etnicznego pochodzenia, ułomności lub innej cechy i powinny być szanowane bez względu na ich ekonomiczną przydatność.

Opracował ag

Coraz częściej, także i na terenie Ziemi Jeleniogórskiej, zgłaszane są przykłady wykluczenia ludzi z uwagi na ich wiek. Przykładem jest nieudzielanie kredytów seniorom oraz niechęć do dodatkowego i dobrowolnego ubezpieczania ich. Poza tym, część specjalistycznych usług medycznych jest niedostępna dla tej grupy ludzi. Również środki PFRON przeznaczone są w zasadzie dla osób w wieku aktywności zawodowej.

W wielu listach do nas, a także w licznych interwencjach u Społecznego Rzecznika Osób Niepełnosprawnych, seniorzy mówią o tym z ogromnym rozgoryczeniem.

Obiecujemy tej sprawie poświęcić obszerny materiał, natomiast przedstawicielom władzy polecamy ku rozważeniu lekturę powyższej przedstawionych zasad.

NIKT NIE DOSTAŁ ZDROWIA I MŁODOŚCI NA ZAWSZE. POMAGAJĄC SENIOROM, INWESTUJEMY WE WŁASNĄ PRZYSZŁOŚĆ!!!

W sprawach tych piszcie Państwo do nas: biuro@kson.pl

Winda w wieży

Wieża Krzywoustego jest doskonałym miejscem widokowym na Jelenią Górę. Realizacja programu rewitalizacji dużych części naszego miasta, w związku z tym na Wieży Krzywoustego trwają intensywne prace remontowe. Aby wejść na szczyt wieży należy pokonać blisko 400 spiralnych stopni. Dla młodych, zdrowych ludzi, wejście tam jest atrakcją i przyjemnością. Dostosowuje się również do potrzeb niepełnosprawnych

szlaki i obiekty w górach. Niedawno udostępniono około 900 metrów dobrze utwardzonego szlaku na Równi pod Śnieżką, gdzie niepełnosprawni o różnych rodzajach niepełnosprawności bez przeszkód pokonali odcinek od górnej stacji wyciągu do Domu Śląskiego. Ja również tam byłam.

Myślę, że okolice Wieży Krzywoustego oraz sama wieża, powinny się spodobać niepełnosprawnym i starszym. Dlatego

też pojawił się pomysł o windzie. Wiem jednak, że koszt instalacji oraz jej utrzymania jest wysoki, ale można pobierać opłatę za zwiedzanie. Przed wojną w pobliżu wieży funkcjonowała restauracja. Może warto do tego powrócić i stworzyć szeroko pojętemu biznesowi sprzyjające warunki do zainwestowania w tego typu działalność. Tym bardziej, że na drodze tej, która prowadzi do Perły Zachodu, w pogodne dni jest spory ruch. Myślę, że każdy turysta, który się tam pojawi, a szczególnie ten niepełnosprawny i starszy, zwiedzi Wieżę Krzywoustego.

Stanisław Stryjewski

POLSKIE TECHNOLOGIE INFORMATYCZNE DLA NIEWIDOMYCH

Zrobiło się głośno w internecie (onet.pl; PCLab.pl, 18.11.2009) za sprawą gdyńskiej firmy IVO Software i angielskiej organizacji charytatywnej Royal National Institute of Blind People (Królewski Narodowy Instytut Niewidomych, RNIB). Wprowadzają one na rynek brytyjski polską technologię syntezatora mowy IVONA. Jest to program komputerowy, który pozwala odczytywać teksty zapisane w formie cyfrowej, czyli – upraszczając – przekształca tekst w dźwięk. Już w 2006 roku polski syntezator mowy został uznany za najlepszy na świecie; wygrał bowiem międzynarodowy konkurs Blizzard Chalange (gazeta.pl, 25.09.2006). Anglicy z RNIB zamierzają w tej technologii dostarczać swoje produkty i usługi do ponad dwóch milionów osób niewidomych i niedowidzących.

To cieszy, ale jeszcze większą radość sprawia to, że w Polsce jest dostępny spory zestaw produktów opartych na syntezatorze mowy IVONA i to nie tylko dla osób niepełnosprawnych. Na szczególną uwagę zasługują te, które ułatwiają komunikację dla osób z dysfunkcją wzroku.

Do swobodnego korzystania ze stron www, e-maila oraz z komunikatorów internetowych (np. Skype) służy IVONA Reader. Dzięki niemu można odsłuchać treść dowolnej strony w internecie, którą wyszukamy na Firefox lub Internet Explorer, odsłuchać treść wiadomości e-maila i zapisać je do formatu mp3. Ten

program pozwala odsłuchać treść książki, którą możemy zaimportować z internetowej biblioteki; działa we wszystkich najpopularniejszych formatach (pdf, doc, rtf, sxw, odt, html, eml i txt).

Aby ułatwić osobom niewidomym i niedowidzącym aktywne korzystanie z komputera i internetu stworzono Pakiet Rehabilitacyjny. Jest on zarejestrowany jako środek medyczny oraz zalecany przez Ministerstwo Edukacji jako pomoc naukowa. Pakiet ten zawiera aż 8 głosów, w tym 4 polskie, dwa głosy amerykańskie angielskie i dwa brytyjskie angielskie. W skład pakietu wchodzi też program wspierający słuchanie, a także samodzielne tworzenie książek mówionych wraz z bogatą kolekcją książek. Aplikacja jest przeznaczona zarówno do użytku indywidualnego, jak i dla ośrodków edukacyjnych. Pakiet ten jest dofinansowywany przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w ramach programu „Komputer dla Homera 2009”. Zapewne w następnych latach PFRON będzie również finansował podobne programy.

Powyższe aplikacje mają aktywne głosy tylko przez 30 dni. Po tym okresie głosy przestają działać. Do dalszego funkcjonowania głosów konieczne jest wprowadzenie klucza aktywacyjnego, który otrzymuje się po nabyciu głosu lub pakietu głosów w aplikacji IVONA Reader.

Jeśli mamy już własną stronę internetową to Aplikacja IVONA WebReader pozwala ją udźwiękować. Odwiedzający ją użytkownicy będą mogli odsłuchać treść naszego serwisu. To jest elementarny przejaw profesjonalnego zastosowania syntezatora mowy. Wysoce profesjonalne rozwiązania służą do udźwiękowania urządzeń mobilnych i elektronicznych, oprogramowania, systemów telekomunikacyjnych, tworzenia prezentacji multimedialnych, instrukcji dźwiękowych, słowników.

Miejmy nadzieję, że łatwość dostępu do syntezatora mowy, jego funkcjonalność w komunikowaniu się z osobami niedowidzącymi jest wystarczającą zaletą aby firmy, urzędy, banki, instytucje i organizacje społeczne powszechnie go wykorzystywały do kontaktów nie tylko z osobami niepełnosprawnymi.

Pełną informację o opisanym narzędziu ułatwiającym życie osobom niewidzącym i niedowidzącym czytelnik znajdzie na stronie www.ivona.com

Poznane narzędzie przekształcania tekstu w głos pozwala mi pomarzyć o aplikacji przekształcającej głosy w tekst. Jest to jednak bardziej złożony proces, ponieważ głosów są miliardy a teksty, choć w wielu językach, są ujęte w rygory alfabetów, gramatyki i pisowni. Są jednak pasjonaci, którzy nad tym pracują, również w Polsce.

Jerzy Prudzienica

Stowarzyszenie Dializowanych znowu aktywne!

Dializowani to osoby, które bez teoretycznie codziennego zabiegu oczyszczania krwi nie mogłyby normalnie funkcjonować. Szacuje się, że na terenie Ziemi Jeleniogórskiej takich osób jest około 100. Zabiegi wykonywane są w stacjach dializ w Jeleniej Górze i Lubaniu. Choroba jest niewidoczna, bowiem po dializowanych nie widać, że są chorzy. Do roku 2005 funkcjonowało takie stowarzyszenie w Sejmiku, które zaprzestało swej działalności. Dzisiaj jest szansa na jego reaktywowanie. Tego dzieła podjął się Pan Eugeniusz Szczepaniak, pacjent lubańskiej stacji dializ, który opowiada nam o stowarzyszeniu i jego działaniach.

Postępujące niszczenie środowiska naturalnego, coraz większe zatrucie żywności przez różnego rodzaju chemiczne substytuty i konserwanty naturalną kolejną rzeczą powoduje nasilenie występowania wszelkich chorób cywilizacyjnych – mówi pan Eugeniusz. Niezwykle groźną chorobą jest schyłkowa niewydolność nerek. Bez regularnych zabiegów dializacyjnych jest to choroba śmier-

telna. Na szczęście, obecnie w Polsce wszystkie ujawnione przypadki wymagające dializy mogą być poddawane temu zabiegowi. Jest to jednak zabieg niezwykle stresujący dla większości ludzi, szczególnie starszych i cierpiących dodatkowo na inne choroby. Krótko mówiąc chorzy dializowani czują się źle przed dializą, nie najlepiej w czasie dializy i często jeszcze gorzej – po niej. Są więc grupą osób, która szczególnie potrzebuje uwagi swoich najbliższych, a także zrozumienia w otaczającym ich świecie. Chęć szeroko rozumianej pomocy osobom dializowanym stała się podstawą do utworzenia Stowarzyszenia Osób Dializowanych i Ich Rodzin. Stowarzyszenie to powstaje przy Międzynarodowej Stacji Dializ w Lubaniu Śląskim. Jego członkami mogą być osoby dializowane, osoby po przeszczepie nerki, a także ich rodziny oraz osoby wspierające. Stowarzyszenie będzie miało charakter otwarty, ponieważ będzie działać jako grupa wsparcia dla chorych i ich rodzin. Pacjenci, szczególnie w podeszłym wieku

nie potrafią sobie poradzić psychicznie ze wszystkimi problemami związanymi z chorobą i leczeniem. Ich życie jest bierne – trwa od dializy do dializy. Tymczasem tak nie musi być. Wszystkie zadania i problemy Stowarzyszenia zostaną omówione wkrótce na Walnym Zgromadzeniu. W tej chwili jednak można już śmiało powiedzieć, że oprócz bardzo przychylniej opinii Ordynatora Międzynarodowej Stacji Dializ w Lubaniu – dr Jerzego Boguckiego, lekarzy tam pracujących i całego personelu Stacji, tworzące się Stowarzyszenie ma silnego i oddanego sojusznika w postaci Karkonoskiego Sejmiku Osób Niepełnosprawnych, którego będzie też członkiem.

Siedziba Organizacji
mieści się przy
ulicy Grabowskiego 7
w Karkonoskim Sejmiku
Osób Niepełnosprawnych,
58-500 Jelenia Góra,
tel.: 75 75 24 254
**Wszystkich chętnych
zapraszamy do kontaktu
z nami!**

PEŁNOMOCNIK PREZYDENTA MIASTA JELENIA GÓRA DO SPRAW OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

**MIROŚŁAWA CICHOCKA,
ul. Jana Pawła II 7, 58-500 Jelenia Góra, p. 217 MOPS (II piętro)**

poniedziałek – środa w godz. 9.00-16.00, tel.: 075 64 80 567

czwartek – piątek w godz. 9.00-16.00, tel.: 0 601 160 997

Interesanci – poniedziałek w godz. od 9.00 – 11.00

TELEPRACA

Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych rozpoczyna program pilotażowy telepracy wykonywanej w domu przez osoby niepełnosprawne. W związku z tym poszukujemy osób z dobrą i bardzo dobrą znajomością obsługi komputera oraz internetu. Przed skierowaniem do pracy gwarantujemy bezpłatne szkolenie i przekazanie wszelkich informacji dotyczących wykonywania telepracy. Warunkiem przyjęcia do pracy jest:

- posiadanie sprawnego komputera ze stałym łączem internetowym o szybkości minimum 1 MB,

- znaczne lub umiarkowane orzeczenie o niepełnosprawności,
- pozytywny wynik rozmowy kwalifikacyjnej,
- ukończenie szkolenia.

Osoby spełniające te warunki zapraszamy na rozmowę kwalifikacyjną do siedziby Karkonoskiego Sejmiku Osób Niepełnosprawnych w Jeleniej Górze przy ulicy Grabowskiego 7.

Pozostałych szczegółowych informacji udziela Punkt Informacyjny, telefon: 75 75 23 183.

ZAPRASZAMY!!!

ZUS INFORMACJE

o zmianach w organizacji orzecznictwa

Z dniem 1 stycznia 2010 roku nastąpi zmiana organizacyjna związana z funkcjonowaniem komisji lekarskich. Z tym dniem zgodnie z decyzją Prezesa ZUS zostają zniesione komisje lekarskie w oddziałach, których siedziba nie mieści się w mieście wojewódzkim. Dla ubezpieczonych z terenu działania wałbrzyskiego Oddziału ZUS siedziba komisji lekarskich będzie się mieścić we Wrocławiu.

Ubezpieczeni nie odczują negatywnych skutków tych zmian. Zmiany dotyczą tych osób, które w ciągu dwóch tygodni od badania przez lekarza orzecznika złożą odwołanie do komisji lekarskiej. **Po 1 stycznia 2010 roku o terminie badania przez komisje lekarskie we Wrocławiu powiadomi osoby zainteresowane Oddział ZUS we Wrocławiu.**

W każdym przypadku odwołującym się, zostaną zwrócone koszty dojazdu na badania z miejsca zamieszkania do Wrocławia.

Ze względu na częstotliwość funkcjonowania komunikacji międzymiastowej łatwiej szy dojazd do nowej siedziby komisji lekarskich będą mieli m.in. mieszkańcy Dzierżonowa, Ząbkowic Śląskich, Kłodzka, Bystrzycy Kłodzkiej.

Wałbrzych, 2.12.2009 r.

W cieniu Ratusza

Przy wszystkich samorządach, marszałkach, prezydentach, burmistrzach, starostach i wójtach funkcjonują Społeczne Rady Do Spraw Osób Niepełnosprawnych. W skład ich wchodzi przedstawiciele inwalidzkich organizacji pozarządowych samorządowcy, niekiedy pracownicy urzędów. Będziemy się starać prezentować na łamach Biuletynu TiT, czym zajmują się te rady, spełniając rolę opiniodawczą, ale i inspiracyjną w zakresie rozwiązywania problemów naszego środowiska. Społeczna Rada Do Spraw Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Jeleniej Góry liczy 5 osób, a w skład ich wchodzi:

1. Marian Bojarski, Prezes Spółdzielni SIMET SA
2. Grażyna Pawlukiewicz-Rehliś, długoletnia działaczka, etatowy pracownik Koła PZN w Jeleniej Górze, radna Rady Miasta
3. Lucyna Szpak, Kierownik Warsztatów Terapii zajęciowej TWK w Jeleniej Górze
4. Kazimierz Małko, Prezes Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Jeleniej Górze
5. Ewa Kasińska, Naczelnik Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Miasta.

Na wrześniowym posiedzeniu z dnia 21, Rada rozpatrywała wnioski złożone przez Organizację Niepełnosprawnych. W posiedzeniu tym brała udział Pełnomocnik Do Spraw Osób Niepełnosprawnych przy Prezy-

dencie Jeleniej Góry, Mirosława Gruda Cichocka. Rozpatrywano kandydatury zgłoszone do ogólnopolskiego konkursu „Człowiek bez barier”. Konkurs ten ogłoszony został przez magazyn „Integracja”, a jego popularyzacją na naszym terenie zajęła się właśnie pani Pełnomocnik Cichocka. Wszystkie organizacje inwalidów otrzymały pełną informację o kryteriach konkursu i granicznym terminie złożenia odpowiednich wniosków personalnych.

Kryteria konkursu:

- formalnie kandydata do konkursu może zgłosić każda osoba fizyczna i prawna, instytucja, organizacja, organy administracji publicznej oraz kościoły i związki wyznaniowe,
- tytuł przyznawany jest osobie z niepełnosprawnością, która pomimo swej niepełnosprawności odnosi sukcesy w różnych dziedzinach życia społecznego,
- osoba ta może być np. artystą, liderem społeczności lokalnej, odnosić sukcesy w biznesie, działalności pedagogicznej, działalności w organizacji pozarządowej, odnosić sukcesy sportowe
- kandydat do tytułu jest zwykle osobą przedsiębiorczą wszechstronną, potrafi brać los w swoje ręce i przezwyciężając bariery, staje się wzorem postępowania dla osób z niepełnosprawnością, jak i pełnosprawnych członków społeczeństwa.

Do konkursu zgłoszono następujące kandydatury:

1. Bożena Danielska z Koła Przyjaciół Harcerstwa, dyrektor Muzeum Miejskiego „Dom Gerharta Hauptmanna” w Szklarskiej Porębie
2. Danuta Żmijowska z Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Jeleniej Górze, kierownik Warsztatów Terapii Zajęciowej, członek Społecznej Rady Do Spraw Osób Niepełnosprawnych przy Staroście Powiatowym
3. Jerzy Wojtaszek, prezes Zakładu Pracy Chronionej „Wirrex”
4. Lech Karbowski, przewodniczący Koła TWK w Jeleniej Górze, członek Społecznej Rady Do Spraw Osób Niepełnosprawnych przy Staroście Powiatowym
5. Ligia Jamer, prezes Towarzystwa Chorych na Stwardnienie Rozsiane, przewodnicząca Społecznej Rady Do Spraw Osób Niepełnosprawnych przy Staroście Powiatowym
6. Grażyna Pawlukiewicz-Rehliś, pracownik PZN, radna Rady Miasta, wiceprzewodnicząca Społecznej Rady Do Spraw Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta.

Rada postanowiła zarekomendować do konkursu Danutę Żmijowską i Lecha Karbowskiego.

Połączyła Ich miłość i choroba

Stowarzyszenie Laryngektomowanych w Jeleniej Górze ma już 2 lata i skupia około 40 osób z terenu subregionu, choć większą część to Jeleniogórzanie. Spoty-

laryngofon, czyli sztuczną krtani. Właściwie pacjenci po laryngektomii winni się uczyć mówić od nowa, dlatego tak ważny jest kontakt z logopedą.

nym w Sarbinowie organizowanym przez Polskie Towarzystwo Laryngektomowanych w Bydgoszczy. Było tam ponad sto osób z całej Polski. Z niektórymi mamy kontakty do dzisiaj.

Pomimo, że mnie i mojego małżonka dzieliło 780 km od miejsca zamieszkania, to jednak miłość i choroba nas połączyły. Przyjęcie ślubne odbyło się w Sejmiku.

Skąd się ta choroba bierze i jak jej zapobiegać?

Według nas choroba powstaje z palenia papierosów, picia alkoholu, ze spalin samochodowych i innych bakterii służących powstawaniu raka, jest więc typową chorobą cywilizacyjną.

Jeden z naszych kolegów Lesław Klepek chciał realizować spotkania z młodzieżą szkolną. Miał on opowiadać o genezie swojej choroby i jej skutkach. Trudno o lepszą przestrożę.

Na zdjęciu Państwo Barbara i Zbigniew Czarnecy. Fot. KOT

kają się w Sejmiku raz w miesiącu zapraszając rehabilitantów, logopedów, laryngologów oraz przedstawicieli producentów sprzętu rehabilitacyjnego. Cieszą się każdą chwilą spędzoną ze sobą. Łatwiej jest wspólnie pokonać problemy, których jest sporo. Po usunięciu krtani (najczęściej jest to spowodowane chorobą nowotworową) praktycznie tracą głos. Mało kto jest w stanie zrozumieć chrapliwy głos wzmocniany nieraz przez specjalne urządzenie o nazwie

Pomysł założenia stowarzyszenia zawdzięczamy państwu Barbarze i Zbigniewowi Czarnecy z Jeleniej Góry, których połączyła nie tylko choroba, ale i uczucie. Przed dwoma laty wstąpili w związek małżeński.

Gdzie się Państwo poznaliście?

Poznaliśmy się na turnusie rehabilitacyj-

Fot. J. Krzanowski

Fot. J. Krzanowski

Niestety zginął w wypadku 11 sierpnia 2009 roku. Pomysł ten jest nadal aktualny, dlatego dołożymy wszelkich starań, aby w przyszłości go zrealizować.

Czy bierzecie Państwo udział w imprezach organizowanych przez Sejmik? Czy uczestniczyliście w otwieraniu gór na Równi pod Śnieżką?

Tak, było nas 10 osób laryngektomowanych. Byliśmy szczęśliwi, bo pogoda dopisała i wspaniale spędziliśmy czas. Zdobyliśmy medale za trud wspinania się po górskich szlakach. Ogólnie rzecz biorąc, chętnie bierzemy udział w spotkaniach organizowanych przez Samorząd oraz Sejmik.

Czy czujecie się wykluczeni? Jeśli tak, to dlaczego?

Mamy problem z nawiązaniem kontaktu z osobami zdrowymi, szczególnie podczas zakupów. Poza tym nie czujemy się wykluczeni, mamy przyjaciół w Sejmiku. Cieszymy się z tego i wiele zawdzięczamy Sejmikowi, który pomógł nam założyć stowarzyszenie.

Czy posługujecie się językiem migowym?

Nie, ale chcielibyśmy się nauczyć tego języka.

Czym chcielibyście się zajmować i jakie są na to szanse?

Nasze aspiracje nie są zbyt wygórowane, bowiem zależy nam na tym, aby bardziej uaktywnić grupę laryngektomowanych oraz organizować turnusy z nauką mowy.

Czego Wam życzyć w nadchodzącym Nowym Roku?

Naszym skromnym życzeniem jest to, abyśmy byli doceniani przez innych ludzi. Zabiegamy również o przyznanie nam pomocy finansowej. Środki chcielibyśmy przeznaczyć na finansowanie stałej pracy logopedy, który prowadziłby w Sejmiku zajęcia z naszą grupą (np. 2 razy w tygodniu). Wielu z nas laryngektomowanych bardzo tego potrzebuje. Są bowiem

u nas osoby, które w ogóle nie mówią. Sami doskonale wiemy, co to znaczy i chcielibyśmy im pomóc. Marzy nam się również zorganizowanie turnusu rehabilitacyjnego w przyszłym roku. Może nam się uda...

*Zarówno miłość jak i choroba zbliża ludzi do siebie. Nie pozwólmy, aby nieszczęście drugiego człowieka oddaliło go od nas. Właśnie wtedy najbardziej nas potrzebuje. Nas, czyli bliskich, przyjaciół, sąsiadów. Każdy może mieć lepszy lub gorszy dzień, jednak mimo wszystko starajmy się być dla siebie życzliwi, pomocni. Pani Basia i pan Zbyszek odnaleźli szczęście w nieszczęściu, bowiem **MAJA SIEBIE**. Bierzmy przykład z dobrych ludzi i po prostu bądźmy dla nich, żyjmy dla nich i pamiętajmy, że hen ponad nami jest ktoś **WIELKI i MĄDRY**, który nasze uczynki rozliczy. Warto o tym pamiętać, szczególnie, że zbliżają się Święta Bożego Narodzenia...*

Justyna Bytnar

Członkowie Stowarzyszenia Laryngektomowanych podczas „otwierania gór”

Jedni POMAGAJĄ, drudzy PROWOKUJĄ...

ROZMOWA Z WOLONTARIUSZKĄ KSON, PANIĄ KAZIĄ

Punkt Informacyjny dla osób niepełnosprawnych funkcjonuje w Sejmiku od 2001 roku. Na czym polega praca w punkcie?

To bardzo trudna i wyczerpująca psychicznie praca. Ludzie niepełnosprawni, starsi i samotni dzwonią często po to, aby po prostu porozmawiać.

To swoista „ściana płaczu”?

Nie tylko, ale i taka „ściana” jest potrzebna, ponieważ jest to także telefon zaufania, z którego miesięcznie korzysta nawet do 100 osób.

Czego dotyczą pytania?

Najróżniejszych dziedzin niepełnosprawności, przepisów, konkretnych sytuacji życiowych oraz prawnych, stosunków rodzinnych, spraw spadkowych, skutków wypadku i nieszczęśliwych wydarzeń, które spowodowały inwalidztwo.

To musicie być omnipotentni?

Nie, to jest niemożliwe. Mamy do dyspozycji odpowiedni program komputerowy z informacjami, ale problemy, o które pytają ludzie są bardzo osobiste i często nietypowe. Te przypadki, które wymagają wiedzy prawnej, konsultujemy z naszymi prawnikami. Punkt wolontaryjny obsługują prawnicy Marek Socha-Nałęcz oraz Bartosz Nowak.

W innych sprawach postępujemy w sposób następujący: dane o rozmówcy (z wyjątkiem telefonów anonimowych) zamieszczamy w specjalnym rejestrze. Po wysłuchaniu problemu, o ile nie ma prostej odpowiedzi, informujemy, że w sprawie tej oddzwonimy. W międzyczasie zbieramy wszelkie potrzebne informacje, aby móc udzielić w pełni satysfakcjonującej, pewnej, pomocnej i przede wszystkim kompletnej odpowiedzi. W tym celu dzwoniemy do określonego urzędu lub instytucji zadając konkretne pytanie i z reguły otrzymujemy konkretną odpowiedź. W sprawach skomplikowanych lub rodzących skutki prawne, domagamy się interpretacji pisemnej. Często trzeba na nią dłużej poczekać. Inflacja praw i przepisów regulujących tę sferę życia powoduje, że udzielanie informacji bezpośredniej rodzi niebezpieczeństwo dezinformacji. Osoba, która przyjmuje telefon, jest zobowiązana załatwić sprawę do końca, tzn. do momentu odpowiedzi zainteresowanemu.

Zatem taki Punkt Informacyjny jest droгим przedsięwzięciem z uwagi na obciążenie finansowe rozmów telefonicznych?

Tak, to są koszty, które na dzień dzisiejszy ponosi KSON. Niestety w tym roku Urząd Miasta tej działalności nie dofinansował...

Nie jest to łatwa praca, a przede wszystkim wymaga sporego zaangażowania osób pracujących w Punkcie Informacyjnym. Czy osoby obsługujące dostają wynagrodzenie?

Niestety nie. Jest to działalność wolontaryjna. Tym bardziej przykry jest fakt, iż w ostatnim czasie zdarzają się prowokacyjne pytania jak np.:

- jaki jest wymiar koperty parkingowej?
- ile jest zakładów pracy chronionej i nazwiska prezesów?
- lub bardziej szczegółowe dotyczące problemów zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Ci rozmówcy domagają się natychmiastowej odpowiedzi na pytania. Gdy zaś odmawiamy z oczywistych względów i obiecujemy, że oddzwonimy, nie chcą podać nazwiska, numeru telefonu, a na koniec padają obraźliwe i przykre słowa, że my nic nie wiemy...

Sfera niepełnosprawności, to przeogromna ilość przepisów, których nie sposób znać na pamięć. Uczymy się tego na co dzień, także poznając problemy naszych rozmówców.

Średnio co dwa lata zmienia się zespół osób obsługujących Punkt Informacyjny, ponieważ nikt nie jest w stanie wytrzymać tego napięcia.

Szkoda, że tak mało ludzi z Urzędu Miasta potrafi to docenić...

Justyna Bytnar

Inicjatywa Środkowoeuropejska jest faktem

REPORTAŻ Z CIESZYNA

Przedstawiciele Sejmiku uczestniczyli w dniach 9-11. grudnia 2009 roku w międzynarodowej konferencji Inicjatywy Środkowoeuropejskiej, do której przystąpiły Czechy, Polska, Słowacja, Szwecja i Turcja. O szczegółach tego przedsięwzięcia, które dotyczy zespoleń sił i środków w dostępie osób niepełnosprawnych do różnych dziedzin życia społecznego, infrastruktury technicznej, dóbr i usług turystycznych, pisać będziemy w następnych numerach TU i TERAZ.

W spotkaniu uczestniczyli posłowie Jan Filip Libicki i Marek Plura a także sekretarz stanu w Kancelarii Prezydenta RP ds. społecznych Paweł Wypych. Polscy parlamentarzyści są zorientowani w potrzebach środowiska, ponieważ sami się z niego wywodzą – poruszają się na wózkach. Ze strony czeskiej obecny by Václav Krása przewodniczący Narodowej Rady Osób Niepełnosprawnych (NRZP ČR), również niepełnosprawny wózkowicz. Silną reprezentację stanowili przedstawiciele Stowarzyszenia TRIANON z Czech, Słowacji i Polski. Dopisali również lokalni samorządowcy ze Starostą Cieszyńskim Prezydentem Cieszyna na czele.

Konferencja obradowała w trzech miejscach. W Jastrzębiu Zdroju, gdzie w domu zdrojowym zaprezentowano sprzęt rehabilitacyjny wraz z ofertą wózków elektrycznych, w które można byłoby wyposażyć markety (wózki pozostałyby na ich wyposażeniu). To dobry motyw do wychodzenia osób niepełnosprawnych z domu i samodzielnie dokonywania zakupów.

W Trzyńcu, po stronie czeskiej, zaprezentowano dobre praktyki – otwieranie szlaków turystycznych kolarskich i pieszych w Beskidach. Zostały one szczegółowo opisane i opatrzone piktogramami ze wskazaniem miejsc odpoczynku i informacją o hotelach i gościach przystosowanych do przyjęcia osób niepełnosprawnych. Delegacja KSON zaprezentowała projekt „Góry otwarte dla wszystkich” wraz z dwoma filmami o wyprawach niepełnosprawnych w Karkonosze. Obecni zadawali wiele pytań dotyczących sposobu przygotowania tras, zasad finansowania i metod upowszechniania ich w środowisku. Ta część konferencji odbyła się w największym w mieście hotelu „Stell”, jedno z pięter którego przygotowywane jest dla niepełnosprawnych gości.

W trzecim dniu konferencji podsumowano w Starostwie Powiatowym w Cieszynie dorobek spotkania. Głos zabrali przedstawiciele władz uczestniczących w nich państw życząc sukcesów w tym trudnym dziele wyrównywania szans. Bardzo ciekawa, była prezentacja projektu wspólnej inicjatywy wybudowania

ośrodka integracyjnego dla 650 niepełnosprawnych dzieci z różnych państw w Alanyi w Turcji. W przedsięwzięciu uczestniczą Czechy, Słowacja, Szwecja, Turcja i Polska. Ośrodek zlokalizowany zostanie na wzgórzu a kolejka gondolowa ułatwi dotarcie do niego niepełnosprawnym dzieciom. Sygnatariusze Inicjatywy Środkowoeuropejskiej za pośrednictwem swoich europarlamentarzystów zabiegać będą o przyznanie niezbędnych środków na realizację tego przedsięwzięcia. I my – tu w KARKONOSZACH trzymamy kciuki za realizację tego pięknego i efektywnego modelu współpracy międzynarodowej.

Dużym zainteresowaniem cieszył się również nasz Biuletyn, który zdaniem wielu rozmówców mógłby stać się czasopismem informującym o rozwoju i – miejmy nadzieję sukcesach Inicjatywy Środkowoeuropejskiej.

Tekst i foto Marek Dębski

ŚWIATŁO PRZYGNĘBIA

Naukowcy z Uniwersytetu Stanu Ohio prowadzili badania na 24 myszach, z których połowa przez 16 godzin na dobę przebywała w świetle, a przez kolejne 8 w ciemności. Druga była wystawiona na działanie światła non-stop. W każdej z tych grup połowa zwierząt miała w klatkach rury pozwalające schronić się przed światłem.

Po trzech tygodniach poddano je testom pozwalającym ocenić poziom depresji i lęku. Myszy nieustannie wystawione na działanie światła, bez możliwości ucieczki, wykazywały więcej objawów depresji niż hodowane w normalnym dobowym cyklu. Te, które mogły się schować przed światłem kiedy chciały, miały znacznie mniej symptomów tej choroby.

Badania potwierdzają coraz popularniejszą teorię, że zaburzenia zegara biologicznego są jednym z najważniejszych czynników odpowiedzialnych za rozwój depresji. W tej sytuacji zdezorientowanie może budzić fakt, że większość oddziałożeń intensywnej terapii jest jasno oświetlona przez całą noc. Może to tylko potęgować problemy zdrowotne pacjentów.

LEK NA CUKRZYCĘ POMAGA SCHUDNĄĆ

Liraglutyd to nowy lek stosowany w terapii cukrzycy typu 2, która jest związana głównie z otyłością i towarzyszącą jej odpornością tkanek na insulinę. Działa u cukrzyków wielokierunkowo – nie tylko reguluje poziom glukozy we krwi, ale też jako jeden z nielicznych medykamentów nie powoduje tycia, a wręcz sprzyja odchudzaniu.

Jego skuteczność przez 20 tygodni badali duńscy naukowcy wśród 564 otyłych pacjentów w wieku 18-65 lat. Podzielono ich na trzy grupy. Jedna zażywała liraglutyd, druga wiodący obecnie lek na otyłość – orlistat (działa poprzez zmniejszenie wchłaniania tłuszczów), a trzecia placebo. Wszyscy przeszli też na dietę odchudzającą o bardzo ograniczonej kaloryczności i regularnie ćwiczyli. Okazało się, że pacjenci otrzymujący liraglutyd mieli niemal dwukrotnie większe szanse na schudnięcie niż leczeni orlistatem.

Specjaliści zastrzegają, że należy jeszcze ustalić czy zastosowanie tego leku w terapii otyłości

będzie możliwe do przyjęcia dla pacjentów. Musi być wstrzykiwany codziennie, bo jest rozkładany w jelicie, a poza tym nie jest tani – koszt półrocznej terapii wynosi 4 tys. złotych. Trzeba też przeprowadzić więcej badań nad możliwością wykorzystania liraglutylu u otyłych osób bez cukrzycy.

OPIEKUŃCZOŚĆ PRZEDŁUŻA ŻYCIE

Starsi ludzie, pomagający niedomagającemu małżonkowi, żyli dłużej w porównaniu z osobami, które tego nie robiły – wynika z badań naukowców z University of Michigan w USA. Analizowali oni kwestionariusze obejmujące 1688 amerykańskich starszych małżeństw od wieku 70 lat wzwyż. Na początku badań w 1993 roku, informowali jak dużą pomoc otrzymują od partnera (jedzenie, kąpiel, przygotowywanie posiłków, zajmowanie się budżetem domowym, branie leków, itp.).

Ogromna większość, 81% stwierdziła, że nie otrzymuje żadnego wsparcia od współmałżonka. 9% oceniło, że nie zabiera ono partnerowi mniej niż 14 godzin w tygodniu. W trakcie trwania badań umarło 909 osób. Po uwzględnieniu takich czynników, jak stan zdrowia, wiek, rasa, płeć czy wykształcenie, naukowcy doszli do wniosku, że o dłuższym życiu decydowało to, że małżonkowie opiekowali się bliską osobą ponad 14 godzin tygodniowo.

Nie są znane dokładnie przyczyny tego zjawiska. Być może pomaganie drugiemu, przede wszystkim komuś kogo się kocha, łagodzi stres wywołany uczestnictwem w jego cierpieniu.

ZABURZENIA PSYCHICZNE W SPADKU PO OJCU

Naukowcy z Uniwersytetu Oksfordzkiego uważają, że dotychczas zbyt dużo uwagi poświęcano analizie wpływu matek na zdrowie psychiczne dzieci, a w niedostatecznym stopniu koncentrowano się na ojcach. Tymczasem ojcowie mają o wiele większy wpływ na rozwój dzieci niż wydawało się wcześniej. Kiedyś ich wychowaniem zajmowały się głównie matki. Depresja ojców nie odbijała się więc na zdrowiu psychicznym potomka. Obecnie udział w procesie wychowawczym obojga rodziców się zrównuje.

Problemy psychiczne dopadają mężczyzn akurat w wieku, gdy prawdopodobieństwo zostania ojcem jest największe, czyli między 18. a 35. rokiem życia. Z badań wynika, że jeżeli ojciec przechodzi depresję, gdy dziecko ma około dwóch miesięcy, ryzyko wystąpienia u niego w przyszłości problemów natury psychicznej wzrasta od 10 do 20%. Na ich dziedziczenie narażeni są szczególnie chłopcy, a najczęściej jest to depresja i alkoholizm.

WIŚNIE SĄ NIE TYLKO SMACZNE

Badania specjalistów z Michigan wykazały, że dorośli, którzy jedli półtorej filiżanki mrożonych wiśni dziennie, mieli zwiększony poziom 5 różnych naturalnych przeciwutleniaczy nadających wiśniom ich głęboko czerwony kolor. Te zaś chronią organizm przed szkodliwym działaniem wolnych rodników – cząsteczek lub jonów uszkadzających komórki i przyczyniających się do wielu chorób.

Weześniejsze badania prowadzone na zwierzętach wykazały, że wiśnie i ich składniki pomagają obniżyć ryzyko zapaleń i schorzeń układu krążenia, a poza tym obniżają o ok. 14% masę ciała.

DZIEDZICZNA OTYŁOŚĆ

Brytyjscy naukowcy w ciągu trzech lat zebrali dane dotyczące wzrostu i masy ciała dzieci oraz ich rodziców. Przebadali 226 rodzin. 41% ośmiolletnich dziewczynek, których mamy były otyłe, również cierpiało na otyłość, podczas gdy wśród córek pań o prawidłowej masie ciała odsetek ten wynosił 4%, czyli otyłe matki 10 razy częściej miały otyłe córki. Nie zauważono podobnego związku w odniesieniu do synów.

W przypadku płci męskiej 18% synów otyłych mężczyzn również było otyłych; natomiast w grupie chłopców, których ojcowie mieli prawidłową wagę odsetek ten wynosił 3%. Nie odnotowano związku między masą ciała ojca, a otyłością córki.

Zdaniem autorów badań, zaobserwowany związek wynika raczej z wzorców zachowań, niż z predyspozycji genetycznych, bo jest mało prawdopodobne, by geny wpływały tylko na dzieci z tej samej linii płciowej. Chodzi prawdopodobnie

o to, że naśladują one styl życia i zachowanie rodzica tej samej płci.

Oznacza to, że należy zmienić taktykę walki z epidemią otyłości. Dotychczas prowadzone w Wielkiej Brytanii kampanie, mające jej przeciwdziałać, były nakierowane głównie na grupy młodsze wiekowo, zgodnie z założeniem, że otyłe dzieci wyrastają na otyłych dorosłych. Nie uwzględniano jednak faktu, że 8 na 10 otyłych dorosłych nie miało poważnej nadwagi w dzieciństwie oraz tego, że to otyli dorośli są przyczyną otyłości swoich dzieci. Należy więc docierać do rodziców.

CESARSKIE CIĘCIE ZMIENIA DNA

Zabieg cesarskiego cięcia może zmienić strukturę DNA dziecka – ogłosili szwedzcy naukowcy. Dlatego dzieci urodzone przez cesarkę częściej zapadają na choroby immunologiczne, takie jak cukrzyca, rak, czy astma. Lekarze odkryli, że białe krwinki mają inną strukturę u dzieci urodzonych przez planowane cesarskie cięcie, niż u tych, które przyszły na świat siłami natury.

Czynnik, który powoduje zmiany w kodzie genetycznym, to najprawdopodobniej poziom stresu przy narodzinach. W czasie porodu siłami natury stres nasila się stopniowo i jest wyraźnie ukierunkowany na cel, podczas gdy cesarka to olbrzymi szok i zaskoczenie dla dziecka. Naukowcy sądzą, że DNA zostaje wówczas „przeprogramowane”, jednak dokładny mechanizm nie jest jeszcze znany i wymaga dalszych badań.

KARTKA DO SZPITALA

Brytyjscy eksperci z Królewskiego Kolegium Psychiatrów uważają, że nawet tak prosty gest jak wysłanie kartki bądź upominku może pomóc choremu poczuć się mniej wyizolowanym i bardziej wartościowym. Uświadamia mu on, że komuś z zewnątrz na nim zależy. Jednak dostępne na rynku kartki często mają nieodpowiednie obrazki lub napisy i nie zawsze nadają się do wysłania choremu. Dlatego też Kolegium zamierza wyprodukować własne z napisami typu „Myślę teraz o tobie. Mam nadzieję, że wkrótce wyzdrowiejesz”.

Opracował ga

ORZECZENIA O SPOSOBIE I TRYBIE NAUKI

Często po wypadku lub na skutek choroby dziecko nie może przez jakiś czas uczęszczać do szkoły. Inne mogą wymagać kształcenia specjalnego, albo mają specyficzne trudności w uczeniu się (dysleksja, dysgrafia, itp.). Należy wtedy uzyskać orzeczenie, w zależności od sytuacji, o potrzebie:

- kształcenia specjalnego (dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz niedostosowanej społecznie – z zastosowaniem specjalnej organizacji nauki i metod pracy),
- indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego lub indywidualnego nauczania (stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczenie do przedszkola lub szkoły),
- zajęć rewalidacyjno-wychowawczych (dla dzieci i młodzieży upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim – udział w takich zajęciach jest uznawany za spełnienie obowiązku szkolnego).

Orzeczenia wydają zespoły działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych. Określając potrzebę kształcenia specjalnego nie muszą koniecznie wskazywać, że zalecaną formą jest szkoła specjalna. Zespół może przykładowo stwierdzić, że niepełnosprawne dziecko powinno uczęszczać do szkoły integracyjnej albo ogólnodostępnej. W każdym przypadku, gdy rodzice nie zgadzają się z treścią orzeczenia, powinni wnieść odwołanie.

W poradniach wydawane są także opinie, m.in.:

- o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka (w celu pobudzenia psychoruchowego i społecznego rozwoju, od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia nauki w szkole),
- w sprawie dostosowania wymagań edukacyjnych wynikających z programu nauczania do indywidualnych potrzeb ucznia, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom (np. zwolnienie ucznia z głęboką dysleksją rozwojową z nauki drugiego języka obcego).

Zespoły wydają orzeczenia dla uczniów szkół mających siedzibę na terenie działania poradni. Natomiast o potrzebie kształcenia specjalnego dla dzieci przed rozpoczęciem obowiązku szkolnego, indywidualnego przygotowania przedszkolnego oraz o zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych – decydują zespoły działające w poradniach właściwych ze względu na miejsce zamieszkania dziecka.

Orzeczenia wydawane są na wniosek rodziców lub prawnych opiekunów dziecka, podobnie jak opinie. Jeżeli wniosek zostanie złożony do zespołu niewłaściwego do jego rozpatrzenia, dyrektor poradni niezwłocznie przekaze go do poradni, w której działa zespół właściwy i zawiadomi o tym wnioskodawcę.

Wniosek o wydanie orzeczenia powinien zawierać:

- imię i nazwisko dziecka, datę i miejsce jego urodzenia oraz miejsce zamieszkania, a w przypadku ucznia – również nazwę i adres szkoły oraz oznaczenie klasy, do której uczęszcza,
- imiona i nazwiska rodziców (prawnych opiekunów) i miejsce ich zamieszkania,
- określenie celu i przyczyny, dla której niezbędne jest uzyskanie orzeczenia,
- podpis wnioskodawcy.

Wnioskodawca powinien dołączyć dokumentację uzasadniającą wniosek, a w szczególności wydane przez specjalistów opinie, zaświadczenia oraz wyniki obserwacji i badań psychologicznych, pedagogicznych oraz lekarskich. Jeżeli dotyczy on wydania orzeczenia o potrzebie indywidualnego przygotowania przedszkolnego albo indywidualnego nauczania, to należy także dołączyć zaświadczenie o stanie zdrowia dziecka, w którym lekarz określa:

- okres – nie krótszy jednak niż 30 dni – w którym stan zdrowia dziecka uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczenie do przedszkola lub szkoły,
- rozpoznanie choroby lub innej przyczyny powodującej, że stan zdrowia dziecka uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczenie do przedszkola lub szkoły,
- zakres w jakim dziecko, któremu stan zdrowia znacznie utrudnia uczęszczenie do przedszkola,

może brać udział w zajęciach, w których realizowana jest podstawa programowa wychowania przedszkolnego, organizowanych z grupą wychowawczą lub indywidualnie w odrębnym pomieszczeniu w przedszkolu,

- zakres w jakim uczeń może brać udział w obowiązkowych zajęciach edukacyjnych, organizowanych z oddziałem lub indywidualnie w odrębnym pomieszczeniu w szkole.

W celu uzyskania informacji o problemach dydaktycznych i wychowawczych ucznia, zespół może zasięgnąć opinii nauczycieli, informując o tym wnioskodawcę. Jest on powiadamiany także o terminie posiedzenia zespołu. Ma prawo wziąć w nim udział i przedstawić swoje stanowisko.

Orzeczenie należy doręczyć wnioskodawcy w terminie 14 dni od dnia posiedzenia zespołu. Może on wnieść odwołanie do kuratora oświaty, za pośrednictwem zespołu, który wydał orzeczenie, w terminie 14 dni od dnia jego doręczenia. Jeżeli zespół uzna, że odwołanie zasługuje w całości na uwzględnienie, to uchyla zaskarżone orzeczenie i wydaje nowe. Również od niego przysługuje odwołanie.

Na wniosek rodziców (prawnych opiekunów) dziecka posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, gmina lub starosta (w za-

leżności od zalecanej formy kształcenia) zapewni mu odpowiednią formę kształcenia specjalnego. Natomiast indywidualne przygotowanie przedszkolne lub indywidualne nauczanie organizuje dyrektor przedszkola lub szkoły.

KONIEC PAPIEROWYCH LEGITYMACJI

Zakład Ubezpieczeń Społecznych zaprzestanie wydawania i potwierdzania papierowych legitymacji ubezpieczeniowych z końcem grudnia 2009 roku. Prawo do świadczeń z opieki zdrowotnej wynikać będzie z innych dokumentów określonych przez Narodowy Fundusz Zdrowia, w szczególności potwierdzających opłacanie składek. Dla pacjentów nie powinno to mieć żadnego wpływu na możliwość korzystania z opieki zdrowotnej na dotychczasowych zasadach.

Szczegółowe informacje o zasadach potwierdzania prawa do świadczeń z ubezpieczenia zdrowotnego można znaleźć na stronie internetowej NFZ – www.nfz.gov.pl

Opracował and

SPOŁECZNY RZECZNIK OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH ZIEMI JELENIOGÓRSKIEJ

przyjmuje we wtorki w godz. 11.00-13.00
i czwartki w godz. 13.00-15.00

w biurze Karkonoskiego Sejmiku Osób Niepełnosprawnych
przy ul. Grabowskiego 7 w Jeleniej Górze

Redakcja Niepełnosprawni „Tu i Teraz”

przyjmuje bezpłatnie ogłoszenia

dotyczące spraw istotnych dla osób niepełnosprawnych
(sprzęt rehabilitacyjny, zamiana mieszkań, poszukiwanie opiekunów, itp)

Kontakt: Biuro Sejmiku

Świat dźwięku i dotyku

W dniach 3 i 4. grudnia 2009 roku w Bibliotece Narodowej w Warszawie odbyła się VII edycja konferencji REHA FOR THE BLIND® IN POLAND, zorganizowana przez Fundację Szansa dla Niewidomych. Obok sesji „Nowoczesna rehabilitacja drogą do aktywizacji inwalidów wzroku” odbyła się prezentacja najnowszych osiągnięć technicznych i rehabilitacyjnych przeznaczonych dla tej grupy użytkowników. Na wystawie sprzętu rehabilitacyjnego i oprogramowania pod hasłem „Producenci z całej Europy i Ameryki Północnej osiągnęli kolejny etap na drodze wyrównywania życiowych szans niewidomych i słabowidzących” przedstawiono dokonania 39 wystawców, wśród nich mówiące urządzenia życia codziennego, mobilne technologie informatyczne, sterowane głosem kserokopiarki, monitory i drukarki brajlowskie.

Zwiedzający mieli możliwość wytypowania w konkursie IDOL 2009 najlepszego ich zdaniem przedstawionego produktu i firmy. Największe, potwierdzone w głosowaniu uznanie zwiedzających uzyskały:

- **OBR (Optical Braille Recognition)** – oprogramowanie działające pod systemem Windows, pozwalające odczytywać

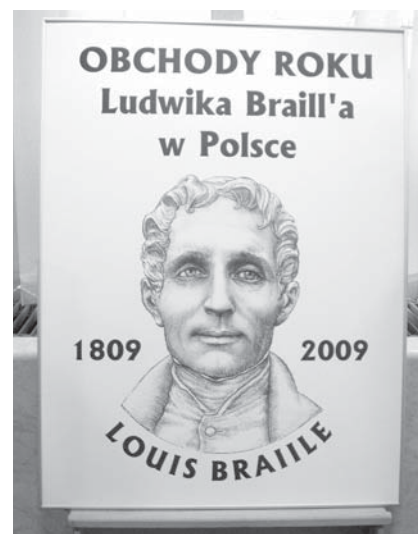
dokumenty zapisane brajlem po jednej stronie lub po obu stronach kartki przy użyciu skanera, dzięki któremu rozpoznana treść jest prezentowana jako tekst, który może być użyty w różnych aplikacjach Windows,

- **Dolphin Computer Access Ltd.** – firma, przez ponad 20 lat będąca pionierem w dostarczaniu technologii dla osób z dysfunkcją wzroku, kluczowymi produktami której są programy Supernova (powiększająco-udźwiękający), Hal (udźwiękający), Lunar+ (powiększający z częściowym udźwiękowieniem), Easyconverter oraz Easyreader (do formatowania) oraz Guide (połączenie programu udźwiękającego z programem powiększającym ekran w jedną aplikację, która umożliwia użytkownikom łatwe i przyjemne korzystanie z komputera).

W obu kategoriach wyróżniony został **STEP-HEAR™** – służący do udźwiękowania otoczenia systemem informacyjny, nawigacyjny i alarmowy, znajdujący zastosowanie w miejscach publicznych takich jak urzędy, środki komunikacji zbiorowej, szpitale, banki, pasaż handlowe, hotele.

W części konkursu IDOL 2009, celem której było wskazanie osoby godnej naśladowania, zasługującej na wyróżnienie przez swoją pracę na rzecz osób niewidomych i słabowidzących, uczestnicy konferencji wskazali ośmiu kandydatów.

Wśród wydarzeń towarzyszących, takich jak pokaz „Co potrafi pies przewodnik?”, „Gabinet dotyku” i „Gabinet

Fot. J. Turakiewicz

światła”, szczególne miejsce zajęł „Salon Ludwika Braille’a” – wystawa poświęcona historii najprostszego systemu zapisu, zorganizowana w 200. rocznicę urodzin jego twórcy. Zgromadzono na niej m.in. publikacje brajlowskie, w tym 45-tomową „Trylogię” Henryka Sienkiewicza, globusy i atlasy, drukarki i monitory graficzne. Znalazł się wśród nich także PAC Mate – brajlowski notatnik elektroniczny najnowszej generacji. Wśród prezentowanych wydawnictw zauważyliśmy także elektroniczną wersję „TU I TERAZ”. Wystawa czynna będzie do 22 grudnia br.

* * *

Szczegółowe informacje dostępne są na stronie internetowej www.szansa.waw.pl. Materiały z konferencji i wystawy, w tym wydawnictwa w alfabecie Braille’a i CD, m.in. prezentujące możliwości studiów dla osób niepełnosprawnych na Uniwersytecie Warszawskim i Politechnice Łódzkiej, dostępne są dla zainteresowanych w Biurze KSON.

JBT

Integracja od małego

Miejskie Integracyjne Przedszkole nr 14 w Jeleniej Górze jest miejscem, cieszącym się ogromnym powodzeniem wśród dzieci oraz ich rodziców.

Przedszkole mieści się przy ulicy Junaków 2 i przyjmuje dzieci w wieku od 2,5 do 6 lat.

W godzinach między 6:00 a 17:00 można odwiedzić placówkę, która (jak informuje strona internetowa przedszkola) zapewnia:

- prowadzenie grup integracyjnych, do których należą wspólnie dzieci niepełnosprawne z rówieśnikami,
- wszechstronne przygotowanie do nauki szkolnej,
- prowadzenie poszerzonych zajęć plastycznych i muzycznych we współpracy ze specjalistami z tych dziedzin,
- uczestniczenie dzieci w zajęciach: „Wspomaganiu rozwoju twórczego myślenia”,
- udział dzieci w spektaklach muzycznych, teatralnych na terenie placówki i poza nią,
- organizowanie wycieczek według propozycji dzieci i rodziców,
- bogato wyposażoną placówkę w zabawki i pomoce dydaktyczne,
- dostosowanie wyżywienia zgodnie z potrzebami dzieci (diety bezglutenowe, alergie),
- fachowe przygotowanie nauczycielek, które zapewnią dzieciom serdeczną i ciepłą atmosferę,
- organizację zajęć dodatkowych -np. języki obce według propozycji rodziców, zajęcia terapeutyczne, logopedyczne, muzykoterapię.
- prowadzenie zajęć specjalistycznych z udziałem logopedy, psychologa i pedagoga

dziecięcego w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju,

Dzieci objęte wczesnym wspomaganie rozwoju i z orzeczeniem o niepełnosprawności mogą przebywać w placówce do 10 roku życia.

Jak widać przedszkole zapewnia komfort psychiczny oraz szczęście i wszelką pomoc dzieciom, a także ich rodzicom. Miejmy nadzieję, że nie tylko na naszym terenie, ale i w całym kraju, tego typu placówki będą powstawać i prętnie się rozwijać. Dzieci już od małego uczą się tolerancji do niepełnosprawnych rówieśników, dzięki temu w przyszłości możemy wykształcić społeczeństwo, które będzie się otwierać na niepełnosprawnych oraz im pomagać.

Życie w takim świecie byłoby piękniejsze i łatwiejsze...

Czemu Polski Związek Niewidomych zmienił lokalizację?

W wielu listach, telefonach, ale i w czasie osobistych wizyt w siedzibie Sejmiku, członkowie Koła Polskiego Związku Niewidomych pytają o powód wyprowadzenia się Koła PZN z ulicy Grabowskiego na ulicę Jana Pawła II 7. Sejmik zabiegał o to, aby PZN podobnie jak inne organizacje funkcjonowały nadal

w Sejmiku. Nie tylko z uwagi na dostępność komunikacyjną, ale przede wszystkim ze względu na możliwość wspólnego rozwiązywania problemów. Ze strony Zarządu PZN słyszeliśmy, że ta decyzja była wymuszona przez Sejmik.

Dementujemy tę informację podkreślając, że w licznych roz-

mowach, ale i korespondencji zabiegaliśmy, by PZN został razem z nami.

Tak się jednak nie stało i nie ma w tym naszego udziału, a decyzja o wyprowadzeniu Koła PZN z Sejmiku szkodzi integracji środowiska.

wz

Adresy i telefony

KARKONOSKI SEJMIK OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Organizacja pożytku publicznego

KRS 0000100516 • Data założenia: 27.03.2001 r.

Adres: ul. Grabowskiego 7 • 58 500 Jelenia Góra

tel.: 075 75 242 54

Punkt Informacji – Telefon Zaufania: tel./fax 075 75 231 83

www.kson.pl • e-mail: biuro@kson.pl • NIP: 611-24-47-442

STOWARZYSZENIA I ORGANIZACJE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

- **KARKONOSKI KLUB AMAZONEK**
Klub Nauczyciela, ul. Bankowa 15, 58-500 Jelenia Góra, tel.: 075 755 44 12
- **KOŁO POLSKIEGO ZWIĄZKU NIEWI-
DOMYCH** ul. Jana Pawła II 7, 58-500
Jelenia Góra, tel.: 075 752 49 31
- **STOWARZYSZENIE OSÓB DIALIZO-
WANYCH W ORGANIZACJI**
ul. Grabowskiego 7, 58-500 Jelenia
Góra, tel.: 075 75 242 54
- **ODDZIAŁ TERENOWY POLSKIEGO TO-
WARZYSTWA WALKI Z KALECTWEM**
ul. Jana Pawła II, 58-500 Jelenia Góra,
tel.: 607 604 587
- **KOŁO MIEJSKIE POLSKIEGO STOWA-
RZYSZENIA DIABETYKÓW**
- ul. Grabowskiego 7, 58-500 Jelenia
Góra, tel.: 075 75 327 36, 0 609 892
888
- **TOWARZYSTWO CHORYCH NA
STWARDNIENIE ROZSIANE** ul. Jana
Pawła II 7, 58-500 Jelenia Góra, tel.:
075 75 410 79
- **POLSKI ZWIĄZEK EMERYTÓW, REN-
CISTÓW I INWALIDÓW**, ul. Wojska Pol-
skiego 25, 58-500 Jelenia Góra, tel.:
075 75 221 61
- **POLSKI ZWIĄZEK GŁUCHYCH** ul. Gra-
bowskiego 7, 58-500 Jelenia Góra, tel.:
075 75 258-01
- **POLSKIE STOWARZYSZENIE NA
RZECZ OSÓB Z UPOŚLEDZENIEM**

PUNKT INFORMACJI – TELEFON ZAUFANIA KSON Jelenia Góra 075 75 231 83

Obsługa: Kazimiera Gronostaj, Monika Żak, Agnieszka Patrys

- Pomagamy osobom niepełnosprawnym w rozwiązywaniu problemów społecznych, socjalnych i zawodowych.
- Udzielamy porad psychologicznych i prawnych.
- Podpowiadamy jak eliminować bariery architektoniczne.
- Osoby zgłaszające się do punktu kontaktujemy ze specjalistami z różnych dziedzin.

Punkt Informacji współpracuje z Zespołem Doradców i Specjalistów, w skład którego wchodzi: Szef Zespołu **Andrzej Broniszewski** – specjalista do spraw rehabilitacji leczniczej (środa w godzinach 13.00-15.00)

Ewa Knychas – psycholog

Piotr Kędziora – psycholog

Maria Kawwa Geringer – psycholog, doradca zawodowy

Ewa Kisiel – lekarz okulista

Marek Nałęcz Socha – radca prawny

Bartosz Nowak – radca prawny

Zdzisław Wojtas – doradca w sprawach wypadków komunikacyjnych

Ks. Henryk Bujok – wsparcie duchowe

Ks. Marian Matuła – wsparcie duchowe

Terminy z wymienionymi specjalistami do uzgodnienia w Punkcie.

Współpracujemy również z doradcami z innych dziedzin i umożliwiamy konsultacje po wcześniejszym zgłoszeniu.

UWAGA!! Konsultacje członków zespołu są bezpłatne!!

Czekamy od poniedziałku do piątku w godzinach od 10:00-15:00!

**UMYSŁOWYM KOŁO W JELENIEJ GÓ-
RZE** ul. Waryńskiego 14, 58-500 Jele-
nia Góra, tel./fax: 075 75 259 61, 075
76 478 18

- **JELENIOGÓRSKIE STOWARZYSZENIE
RODZIN I PRZYJACIÓŁ DZIECI Z ZE-
SPÓŁEM DOWNA** ul. Rataja 18/31,
58-500 Jelenia Góra, tel.: 075 75 51
705, 0 607 587 103, e-mail: jwielo-
cha@wp.pl, www.jgora.darzycia.org
- **STOWARZYSZENIE LARYNGEKTOMO-
WANYCH** ul. Grabowskiego 7, 58-500
Jelenia Góra, tel.: 075 75 242 54 lub
075 64 38 595
- **STOWARZYSZENIE OSÓB NIEPEŁNO-
SPRAWNYCH SŁUCHOWO** ul. Grabow-
skiego 7, 58-500 Jelenia Góra, tel.:
075 75 242 54
- **JELENIOGÓRSKI KLUB SPORTOWO-
REHABILITACYJNY** ul. Kiepur 17/31,
58-500 Jelenia Góra, tel.: 075 76 43
571, 0 601 952 560
- **ZWIĄZEK INWALIDÓW WZROKU** ul.
Grabowskiego 7, 58-500 Jelenia Góra,
tel.: 075 75 242 54
- **STOWARZYSZENIE KLUB LUDZI CIE-
KAWEGO ŻYCIA** ul. Grabowskiego 7,
58-500 Jelenia Góra, tel.: 075 75 242
54
- **GRUPA WSPARCIA „PRZYJACIELE”**
ul. Grabowskiego 7, 58-500 Jelenia
Góra, tel.: 075 75 242 54
- **JELENIOGÓRSKIE TOWARZYSTWO
SPOŁECZNO-KULTURALNE** ul. Grabow-
skiego 7, 58-500 Jelenia Góra, tel.:
075 75 242 54

MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W CIESZYNIE

Siedziba główna

ul. Srebrna 2, 43-400 Cieszyn,

tel. (033) 479 48 70;

tel. kom. 508 063 224

e-mail: poczta@mops.cieszyn.pl

Filia nr 1

ul. Rynek 6, 43-400 Cieszyn,

tel. (033) 858 35 87;

tel. kom. 510 092 524

Filia nr 2

ul. Towarowa 6, 43-400 Cieszyn,

tel. (033) 852 01 55;

tel. kom. 510 092 528

POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE

ul. Bobrecka 29, 43-400 Cieszyn,

tel. (0 33) 851 04 44;

fax (0 33) 851 07 75

Życ twórczo – na przekór...

Szanownym Czytelnikom Biuletynu Tu i Teraz, wraz z życzeniami wszelkich łask i błogosławieństw bożych na nadchodzące Święta, zamieszczamy poniżej kilka wierszy naszych jeleniogórskich poetów.

Kolęda na 12 XII
Ks. Mariuszowi Witczakowi
– w Borowicach

Hej kolędo, kolędo
gwiazdkami utkana
dzięki tobie jeszcze piękniej
dziś chwalimy Pana.
Niech się znów narodzi
w ubogiej stajence
śpiewajmy Dziecięciu
kolędę w podzięce.

Kiedy Gwiazdka Betlejemska
wезде w blasku swoim,
obdarz Boże Dziecię, ludzi
dobrem i pokojem.

Hej kolęda, kolęda!

KRYSTYNA SUSABOWSKA

WIGILIA

Dzień
przy którym wszystkie bledną
– Wigilia
– czas oczekiwania
– dzień w którym miłość
przyjmuje bezwarunkową postać.
Chwila pojednania
i win darowania.
Wieczór
w którym obecność Boga
jest wręcz namacalna.
I kiedy dusza
wibruje w zachwycie
nad tym co najwspanialsze
- nad rodzącym się życiem!
W hołdzie
dla Tajemnicy
którą ujrzy świat
zasiądźmy do wieczerzy
– i na gwiazdy znak,
podzielmy się opłatkiem
podajmy sobie ręce,
a Bogu zaśpiewajmy
kolędę w podzięce.

EWA PELZER

Spotkania przy kolędzie

Kiedy pierwsza gwiazda
wiedzie prym

Świerkiem pachnie wszędzie
Sercą nasze biją jeden rytm
Miłości w kolędzie

Kolędo, nieś
Radosną pieśń
Pieśń o Maleńkim Darze
Kolędo, daj
Niech tysiąc spraw
Tej nocy się wydarzy

Podaj rękę temu, co już wiesz
Że najwyższa pora
By gniew odszedł gdzieś daleko
precz
Miłość była wkoło

Kolędo, nieś
Radosną pieśń

Boże Narodzenie
jest wspaniałym
czasem składania
najlepszych życzeń,
zatem my również,
dziękując
życzymy radosnych,
zdrowych Świąt,
a w Nowym Roku
najlepszych prognoz
na pomyślność,
zdrowie, przyjaźń
a także bogactwo
ducha i fortuny.

STOWARZYSZENIE
W CIENIU LIPY
CZARNOLESKIEJ

Pieśń o Maleńkim Darze
Kolędo, daj
Niech tysiąc spraw
Tej nocy się wydarzy

Każda chwila w życiu ma swój
sens
Każdej człowiek czeka
Najpiękniejszą chwilą jednak jest
Napotkać Człowieka

Kolędo, nieś
Radosną pieśń
Pieśń o Maleńkim Darze
Kolędo, daj
Niech tysiąc spraw
Tej nocy się wydarzy

ZDZISŁAWA KUBÓW

Betlejem polskie

Za oknem śnieg maluje drzewa
szronem.
W kufajkę okutany mróz tupie
pod progiem.
Już kometa rozpała ognistym
ogonem
Światłość promienistą
nad maleńkim Bogiem.

Już anioły się schodzą, już pasterze
grają,
Po górach dolinach się niesie
hosanna.
Demony w las się kryją burą
wilczą zgrają,
gdy Dzieciatku kolędę nuci Święta
Panna.

Wół i osiel oddechem ogrzewają
Dziecię,
Święty Józef u źłóbka pochyła się
z troską.
A z krain dalekich, ufając komecie,
mędrcy jadą, by oddać chwałę
Jemu Boską.

A mały Jezus płacze, zbyrkają
owieczki,
Anielskie chóry grają, pasterze się
cieszą.
Gwiazd korowody tańczą ponad
stajeneczką.
Hej kolęda, kolęda – do Betlejem
spieszą.

JAN OWCZAREK

Lipa rozkwita nawet zimą

Stowarzyszenie Lipy Czarnoleskiej zorganizowało kilka dni temu spotkanie opłatkowe dla poetów w Jagniątkowie. Zaproszeni goście wspólnie ucztowali, bowiem stół był syty zastawiony przeróżnymi pysznymi przekąskami i słodyczami. Można też było podziwiać obrazy autor-

stwa pani Oliwkowskiej. Chwilę później na spotkanie dotarł ks. dr Józef Stec – proboszcz Parafii Matki Bożej Miłosierdzia w Cieplicach. Interesująco opowiadał o zwyczajach wigilijnych w polskich domach i o opłatku, zachęcał do wspólnej modlitwy, która jest tak ważna szczególnie, gdy odmawiamy ją wspólnie z całą rodziną. Po ciepłych słowach nastąpiło dzielenie się śnieżnobiałym opłatkami. Zaraz potem odbył się uroczysty koncert i deklamacja wierszy

poetek należących zarówno do chóru, jak i do Stowarzyszenia. Wspólne koledowanie wprowadziło nas w radosny czas oczekiwania na Boże Narodzenie, które już niebawem...

justbye

Śmiech to zdrowie

– Poproszę wibrator! – mówi 90-letnia staruszka w sex-shopie.

– Lepiej by babcia do kościółka poszła, pomodlić się...

– Ale ja chodzę, chodzę, synku! Tylko już nie mam się z czego spowiadać!

*

Dziadek narzeka na wzrost kosztów utrzymania:

– Kiedy byłem młody mama mi dawała 5 złotych na zakupy, a wracałem do domu z pełną reklamówką – wędliny, mleko, chleb, ser, masło, konfitury. A teraz co?! Wszędzie te lustra, te kamery!

*

Do lekarza wpada pacjent z niezapowiedzianą wizytą.

– Panie doktorze, musi mi pan pomóc. Za każdym razem kiedy uprawiam seks z moją żoną mam zaczerwienione oczy, nogi jak z waty i nie mogę złapać tehu...

– Takie dolegliwości czasem się pojawiają, szczególnie w pana wieku. Przypomnę, że ma pan 86 lat. Proszę mi powiedzieć kiedy zauważył pan te objawy?

– Trzy razy ostatniej nocy i dwa razy dziś rano!

*

Na ławce w parku siedzi staruszek i strasznie płacze. Podchodzi do niego przechodzień:

– Dlaczego pan płacze?

– Synu, mam 88 lat, dwa tygodnie temu ożeniłem się z najseksowniejszą laską w okolicy. Ma 22 lata, wymiary 90/60/90, świetnie gotuje, Kochamy się kiedy chcę, wieczorem mi czyta...

– No to o co chodzi?

– Nie pamiętam, gdzie mieszkam!

*

Noc poślubna. Pan młody stanął w oknie i wzdycha.

– Co się dzieje? – pyta żona.

– Mówią, że noc poślubna jest taka piękna, a tu leje i leje...

*

Młodzi leżą w łóżku.

– Czy miałaś przede mną jakiegoś mężczyznę? – pyta mąż.

– Ależ co ty, Kochanie, żadnego!

– A ja miałem.

*

– Słyszałem, że nauczyłeś swoją żonę grać w pokera?

– To był znakomity pomysł! Wczoraj wygrałem od niej połowę swojej pensji.

*

– Dlaczego się smucisz?

– Bo będę ojcem...

– Ale to jest powód do radości!

– Niby tak, ale nie wiem jak powiedzieć o tym żonie.